

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра економічної теорії

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«ОПОДАТКУВАННЯ БІЗНЕСУ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність – 051 «Економіка»
Освітня програма / спеціалізація – «Бізнес-економіка»
Статус дисципліни – обов'язкова
Рік набору – 2018, 2019

Викладач – Піскунов Роман Олександрович,
к.е.н., доцент, доцент кафедри
економічної теорії

12 червня 2020 р.

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Оподаткування бізнесу» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 9 с.

Розробник

Піскунов Роман Олександрович – доцент кафедри економічної теорії,
кандидат економічних наук, доцент

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної теорії,
докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії
(протокол № 10 від 12 червня 2020 р.)

Завідувачка кафедри Л. С. Шевченко

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Оподаткування бізнесу
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова, належить до циклу навчальних дисциплін спеціальної фахової підготовки.
Викладач	Піскунов Роман Олександрович, к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	+38 057 704 92 58
E-mail	r.a.piskunov@gmail.com , econom_theory@ukr.net
Консультації	Середа, четвер – 13-00 – 15-00, Центральний корпус НЮУ, а. 224-225.
Онлайн консультації у Facebook:	Business Economics. Актуальна освіта в НЮУ імені Ярослава Мудрого: https://www.facebook.com/groups/701530796898235/ ; Нові економічні та управлінські спеціальності НЮУ імені Ярослава Мудрого: https://www.facebook.com/groups/196735574432249/ ; Consulting forever: https://www.facebook.com/groups/1429039653865820/ ; Economic Theory and Law: https://www.facebook.com/econtlaw.nlu/

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається сутність і види податків, особливості податкової політики і податкової системи держави. Вивчається організація податкової служби і податкової роботи. Послідовно розглядаються види податків, порядок їх нарахування та сплати. Аналізуються практичні підходи до вибору оптимальної системи оподаткування з метою підвищення ефективності діяльності підприємства; інструментарій визначення податкового навантаження на підприємство з метою надання пропозицій щодо його послаблення.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи наукових поглядів на теорію та практику податкового регулювання діяльності юридичних та фізичних осіб в Україні.

Завдання:

- набуття умінь з орієнтування в основних законодавчих і нормативних актах щодо податкового регулювання діяльності юридичних та фізичних осіб в Україні;
- усвідомлення теоретичних основ щодо сутності та видів податків, податкової політики і податкової системи держави;
- формування системи теоретичних знань і практичних навичок із визначення податкових зобов'язань, що виникають на підприємстві в результаті здійснення господарської діяльності;
- опанування інструментарію визначення податкового навантаження на підприємстві з метою надання пропозицій щодо його послаблення;
- усвідомлення сутності економічних категорії, законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, що супроводжують податкове регулювання діяльності юридичних і фізичних осіб в Україні;
- опанування інструментарію визначення об'єктів оподаткування за даними аналітичного обліку підприємства, бази оподаткування за кожним об'єктом оподаткування;
- оволодіння практичними навичками розрахунку податкового зобов'язання та

податкового кредиту за окремими податками;

– розвиток умінь і навичок із вибору оптимальної системи оподаткування з метою підвищення ефективності діяльності підприємства.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Мікроекономіка», «Міжнародна економіка», «Менеджмент», «Економічна політика», «Економіка та фінанси підприємства», «Міжнародний бізнес», «Бухгалтерський облік та аудит».

Кореквізити: «Оцінка вартості бізнесу», «Економічна безпека підприємства».

Постреквізити: «Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства)».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

- застосувати теоретичні знання та практичні навички щодо визначення податкових зобов'язань, що виникають на підприємстві в результаті основних господарських процесів;

- пояснити місце та значення аналітичної та податкової системи для забезпечення інформацією у процесі прийняття стратегічних та оперативних рішень розвитку;

- систематизувати законодавчі та нормативно-правові акти, навчальну літературу, дослідження вітчизняних і зарубіжних учених, присвячені оподаткуванню, що є основою для подальшого навчання з високим рівнем автономності в процесі майбутньої професійної діяльності;

- визначити сутність об'єктів обліку, аналізу та оподаткування та їх вплив на господарську діяльність підприємств;

- проаналізувати податкове навантаження на підприємство з метою надання пропозицій щодо його послаблення;

- інтерпретувати нормативно-правові акти з регулювання оподаткування в Україні задля недопущення ухилення від сплати податків;

- сформулювати систему знань щодо сутності та видів податків, податкової політики та податкової системи держави;

- застосувати фундаментальні знання економічних категорій, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків, що супроводжують податкове регулювання діяльності юридичних і фізичних осіб в Україні;

- здійснити розрахунки бази оподаткування за кожним об'єктом оподаткування;

- запропонувати ефективну систему оподаткування для обраного суб'єкта господарювання.

**Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р.
для студентів денної форми навчання**

Тиждень	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
1	1. Сутність і види податків.		
2	2. Податкова політика і податкова система держави.		
3	3. Організація податкової служби і податкової роботи.	1. Сутність і види податків. <i>Література:</i> 1-4; 8; 12; 14; 17.	Переваги та недоліки непрямих податків, їх місце в податковій системі.
4	4. Облік платників і надходжень податків до бюджету.	2. Податкова політика і податкова система держави. <i>Література:</i> 1-4; 6; 15; 17.	Основні принципи податкової політики в Україні.
5	5. Податок на додану вартість.	3. Організація податкової служби і податкової роботи. <i>Література:</i> 1-4; 7; 15-17.	Права, обов'язки та відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства.
6	6. Акцизний податок.	4. Облік платників і надходжень податків до бюджету. <i>Література:</i> 1-4; 6-7; 9-11; 15-17; 19-20.	Особливості постановки на облік фізичних осіб, які не є суб'єктами підприємницької діяльності та отримують доходи з різних джерел.
7	7. Мито.	Колоквіум	
8	8. Податок на прибуток підприємств.	5. Податок на додану вартість. <i>Література:</i> 1-4; 12; 15; 17.	Податкова звітність з податку на додану вартість: зміст, порядок складання і подання до податкових органів.
9	9. Податок на доходи фізичних осіб.	6. Акцизний податок. <i>Література:</i> 1-4; 12; 15; 17.	Акцизні марки: порядок їх отримання і використання вітчизняними виробниками та імпортерами.
10	10. Спрощена системи оподаткування.	7. Мито. <i>Література:</i> 1-4; 12; 15.	Порядок перерахування мита до бюджету.
11	12. Інші податки і збори.	Колоквіум	
12	13. Ухилення від сплати податків.	8.1. Загальна характеристика прибутку як об'єкта оподаткування. <i>Література:</i> 1-4; 12; 15; 17-18.	Звільнення від оподаткування та пільги з податку на прибуток.
13		8.2. Порядок обчислення	

		податку на прибуток та терміни подання звітності. <i>Література:</i> 1-4; 12; 15; 17-18.	
14		9. Податок на доходи фізичних осіб. <i>Література:</i> 1-4; 12; 14-15; 17.	Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації) та відповідальність платників за порушення податкового законодавства.
15		10.1. Особливості нарахування і сплати єдиного податку для юридичних осіб. <i>Література:</i> 1-4; 12-13; 16-17; 21-22.	Об'єкт оподаткування та ставки податків для сільськогосподарських товаровиробників.
		10.2. Особливості у нарахуванні і сплаті єдиного податку для фізичних осіб. <i>Література:</i> 1-4; 12-13; 16-17; 21-22.	
16		11.1. Екологічний податок <i>Література:</i> 1-4; 12; 14-15; 17.	Збір за користування радіочастотним ресурсом України; платники та об'єкт оподаткування; ставки, порядок обчислення та строки сплати збору.
		11.2. Рентна плата. <i>Література:</i> 1-4; 12; 14-15; 17	
17		12. Інші податки і збори. <i>Література:</i> 1-4; 12; 14-15; 17.	Збір за місця для паркування транспортних засобів. Туристичний збір. Розрахунок коефіцієнтів ефективності оподаткування та пільгового оподаткування.
		13. Ухилення від сплати податків. <i>Література:</i> 1-4; 12; 14-15; 17.	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних та бухгалтерської звітності підприємств, матеріалів експертно-аналітичних центрів тощо;
- робота над кейсами з питань оподаткування бізнесу;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів та іспиту.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у:

Плани практичних занять і завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Оподаткування бізнесу» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» / уклад. Р. О. Піскунов. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020.

Інформаційне забезпечення курсу

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://is.gd/sOBhVi> (дата звернення: 12.06.2020).
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №№13-17. Ст. 112. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <https://goo.gl/of4RRQ> (дата звернення: 12.06.2020).
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№18-22. Ст. 144. Дата оновлення: 16.10.2019. URL: <https://is.gd/ToUf02> (дата звернення: 12.06.2020).
4. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44-45; № 46-47; № 48. Ст. 552. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <https://is.gd/Nx5DTE> (дата звернення: 12.06.2020).
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні від 16.07.1999 р. № 996-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 40. Ст. 365. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <https://goo.gl/drzYKY> (дата звернення 12.06.2020).
6. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо державної податкової служби та у зв'язку з проведенням адміністративної реформи в Україні: Закон України від 05.07.2012 р. № 5083-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 33. Ст. 435. Дата оновлення: 07.03.2018. URL: <https://is.gd/2u15Hp> (дата звернення 12.06.2020).
7. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №№ 2-3. Ст.11. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <https://is.gd/768CZ9> (дата звернення 12.06.2020).
8. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.200 р. № 2121-III. *Верховної Ради України*. 2001. №5. Ст. 30. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <https://is.gd/yjJ9H1> (дата звернення 12.06.2020).
9. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. *Верховної Ради України*. 2003. №36. Ст. 275. Дата оновлення: 07.11.2018. URL: <https://is.gd/wfSkqO> (дата звернення 12.06.2020).
10. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. *Верховної Ради України*. 2017. №47. Ст. 400. Дата оновлення: 13.02.2020. URL: <https://is.gd/oPhyo5> (дата звернення 12.06.2020).
11. Про затвердження порядку ведення Єдиного реєстру податкових накладних: Постанова КМУ від 29.12.2010 р. № 1246. *Верховної Ради України*. 2011. №1. Ст. 31. Дата оновлення: 24.03.2018. URL: <https://is.gd/lFdD2n> (дата звернення 12.06.2020).

Основна література

12. Бечко П. К. Основи оподаткування: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 168 с.
13. Дроб'язко С. І. Облік та оподаткування підприємств малого бізнесу. навч.посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 416 с.
14. Іванов Ю. Б. Сучасне оподаткування: мотиваційний аспект: моногр. Харків: ВД "ІНЖЕК", 2007. 328 с.
15. Сідельникова Л. П. Оподаткування суб'єктів підприємництва: навч. посіб. Київ:

Ліра-К, 2012. 424 с.

16. Котенко Л. М. Оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності: навч. посіб. Харків: ХДУХТ, 2013. 387 с.

17. Іванов Ю. Б. Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування: моногр. Харків: ІНЖЕК, 2007. 445 с.

Додаткова література

18. Букало Н. А. Складання та подання податкової звітності підприємств з податку на прибуток. *Вісник Одеського національного університету*. 2016. № 4. С. 192-195. URL: <https://is.gd/Oe2bXn>

19. Сіренко М. Співвідношення податкового обліку та податкової звітності. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 7. С. 101-103. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/7/22.pdf>

20. Мельник О. І. Напрями вдосконалення обліку розрахунків з бюджетом сільськогосподарських підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. №8. С. 704-706. URL: <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/149.pdf>

21. Руденко Є. М. Удосконалення механізму управління податковими платежами сільськогосподарських підприємств. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2014. № 3. С. 35-43. URL: [http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Visnyk-agrarnoi-nauky-Prychornomorja/VANP2014/VANP-2014-3\(80\)-t2/VANP-2014-3\(80\)-t2_35-43.pdf](http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Visnyk-agrarnoi-nauky-Prychornomorja/VANP2014/VANP-2014-3(80)-t2/VANP-2014-3(80)-t2_35-43.pdf)

22. Чирва А. А. Вибір системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів господарювання: проблеми та шляхи їх вирішення. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. Львів, 2014. № 797. С. 147-154. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2014_797_21

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях: брати участь в обговоренні дискусійних питань та розробленні кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення бізнес-процесів. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Студентам *рекомендується*: брати участь у *Facebook* лекторіумі та *Facebook* тренінгах, наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» ([https://nlu.edu.ua/files/norm doc/kodeks academichnoyi etyky.pdf](https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf)).

Під час аудиторних занять прошу використовувати мобільні телефони тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації. Можна приносити із собою питну воду. В разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Оподаткування бізнесу» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів передбачає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або

задач, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, есе, контрольна робота. За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 5 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Проводяться два колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 10 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 5.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є *іспит*, що оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Іспит складається за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Питання для підготовки до іспиту розміщено в АСУ та в «Планах практичних занять і завданнях для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Оподаткування».

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Поточний контроль					Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття			Колоквіуми				
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2			
max 5	max 5	max 5	max 10	max 10	max 5	max 60	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34